

प्रभाव दैनिक

National Daily

मानव बेचबिसनजन्य कार्यहरु

- मानिसलाई भुक्त्याएर बन्धक बनाउने वा दास बनाउने,
 - मानिसलाई खरिद विक्री गर्ने र जवरजस्ती काममा लगाउने,
 - कुनै प्रकारको फाइदा लिई वा नलिई वेश्यावृत्तिमा लगाउने,
 - प्रचलित कानुनविपरीत मानव अङ्ग भिकने वा व्यापारिक प्रयोजनमा खरिद विक्री गर्ने,
 - वेश्यागमन गर्ने वा गराउनेजस्ता कार्य मानव बेचबिखन मानिने कार्य हुन् ।
- जस्ता कार्य गर्ने गराउने व्यक्तिलाई कानुनबलोजित कारवाही हुन्छ । त्यस्तो कार्य भए गरेको ज्ञातकारी भए नजिकको प्रहरीमा खबर गर्नु ।

नेपाल सरकार
विज्ञापन बोर्ड

वर्ष १२

अंक २४

काठमाडौं

शनिबार, ०३ जेठ २०८२

Prabhav National Daily

Saturday, May 17, 2025

www.prabhavonline.com

पृष्ठ ८

मूल्य रु. ५।-

राप्रपा नेता मिश्र हाजिरी जमानीमा हिरासतमुक्त

■ प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं- तीनकुने घटनापछि पक्राउ परेर हिरासतमा पुगेका राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी (राप्रपा) का वरिष्ठ उपाध्यक्ष रवीन्द्र मिश्र रिहा भएका छन् । सर्वोच्च अदालतले हाजिरी जमानीमा छाड्न आदेश दिएपछि पक्राउ परेको ५०औं दिन शुक्रबार उनी हिरासतमुक्त भएका हुन् ।

‘निजलाई हिरासतमै राख्नुपर्नेसम्मको अवस्था नदेखिँदा पछि मुद्दा चल्ने अवस्था आएमा वा थप प्रमाण बुझ्नुपर्ने भएमा जिल्ला प्रहरी कार्यालयले खोजी गरेका वखत उपस्थित गराउने गरी कानुन व्यवसायीको जिम्मा लगाई तत्काल थुनाबाट मुक्त गरी दिनु,’ सर्वोच्चको आदेशमा भनिएको छ ।

मिश्र १५ चैतमा राजावादी आन्दोलनका क्रममा भएको हिंसात्मक घटनापछि त्यही राति पक्राउ परेका थिए । राजसंस्था पुनर्स्थापनाको मागसहित भएको उक्त आन्दोलन हिंसात्मक बन्दा दुई जनाको ज्यानसमेत गएको थियो । त्यस क्रममा सरकार र निजी भवन तथा सवारीसाधनमा आगजनी र तोडफोड गरिएको थियो । उक्त घटनामा मिश्रसहितलाई दोषी देखाउँदै पक्राउ गरिएको थियो ।

राजसंस्था पुनर्स्थापनाका लागि गठित नवराज सुवेदी नेतृत्वको संयुक्त जनआन्दोलन समितिको सदस्यसचिवसमेत रहेका उनीविरुद्ध राज्यविरुद्धको कसूर, संगठित अपराध र अपराधिक उपद्रवको आरोपमा प्रहरीले अनुसन्धान गरिरहेका छन् ।

हिरासतबाट मुक्त हुने बेला मिश्रले आफूमाथि लगाइएको आरोप अस्वीकार गरे । ‘म राजनीतिक मान्छे हुँ, मैले राजनीतिक रूपमा राजसंस्था पुनर्स्थापनाका लागि काम गरेको हो,’ उनले भने, ‘तर, राज्यविरुद्धको कसूर, संगठित

■ सर्वोच्च अदालतले हाजिरी जमानीमा छाड्न आदेश दिएपछि पक्राउ परेको ५०औं दिनमा हिरासतमुक्त

■ राज्यविरुद्धको कसूर, संगठित अपराध र अपराधिक उपद्रवको आरोप अस्वीकार

अपराध र अपराधिक उपद्रव मबाट भएको छैन ।’

मिश्रले आफ्नो तर्फबाट श्रीमती सारिका काकीमार्फत सर्वोच्चमा बन्दी प्रत्यक्षीकरण मुद्दा दायर गर्न लगाएका थिए । शुक्रबार न्यायाधीशद्वय कुमार चुडाल र तिलप्रसाद श्रेष्ठको संयुक्त इजालसमा बन्दी प्रत्यक्षीकरण मुद्दामा सुनुवाई भएको थियो । सुनुवाईको क्रममा मिश्र स्वयं इजालसमा सहभागी थिए । उनले वकस सकिएपछि न्यायाधीशद्वयसमक्ष भने- देशमा राज्यको अधिकार हुने म नागरिकको अधिकार नहुने भएपछि, मैले अन्तिम घडीमा भए पनि बन्द प्रत्यक्षीकरणमा जान्छु, अब म एक घण्टा पनि गैरकानुनी ढंगबाट हिरासतमा बस्न चाहन्नं भनेर सर्वोच्चको ढोका ढकढक्याउने आइपुगेको हुँ ।’

सन्दर्भ: वैदेशिक रोजगार

विभागका नयाँ महानिर्देशकले थाले सुधारको काम

नयाँ डिजी आएको अनुभूति छिट्टै गराउने छु : महानिर्देशक भट्टराई

■ प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं- वैदेशिक रोजगार विभागले वैदेशिक रोजगार क्षेत्रलाई सुरक्षित, व्यवस्थित र मर्यादित बनाउने कार्य सुरु गरेको जानकारी दिएको छ । हालै विभागको नेतृत्व सम्हालेका महानिर्देशक कमलप्रसाद भट्टराईले शुक्रबार पत्रकार सम्मेलन गरी यसबारे जानकारी दिएका हुन् ।

उक्त कार्यका लागि गएको वैशाख २८ गते पाँच वटा समिति गठन गरी कार्य प्रारम्भ गरेको उनले बताए । महानिर्देशक भट्टराईले विभागबाट प्रवाह हुने सेवामा सुशासन कायम गर्न

प्रवृत्तितर र प्रविधिगत सुधार गर्ने योजना अघि सारेका छन् ।

‘पहिले फाइल पल्टाउनुपर्ने अवस्थाबाट अहिले डिजिटल भएको छ । यसले सेवाग्राहीलाई सहजता बनाएको छ,’ उनले भने, ‘यसलाई अझ प्रभावकारी बनाउन काम सुरु भइसकेको छ । छिट्टै नै नयाँ डिजी आएको अनुभूति गराउने छु ।’

विभागले वैदेशिक रोजगार सूचना व्यवस्थापन प्रणाली (फेमिस) अद्यावधिक गरी प्रणालीको ‘सोर्स की’ नेपाल सरकारको मातहतमा ल्याउने बताएको छ । साथै, उक्त प्रणालीलाई जिआइडिसी, पासपोर्ट विभाग, राष्ट्रिय परिचय पत्रसँग

आवद्धता कायम गरिने पत्रकार सम्मेलनमा जानकारी दिइयो ।

विभागको आगामी कार्ययोजनामा उपत्यकाका इजाजतपत्र प्राप्त संस्था (म्यानपावर कम्पनी) हरूको अनुगमनलाई प्रभावकारी बनाउने, उपत्यकाबाहिर रहेका संस्था तथा शाखाहरूमा आर्कस्मिक अनुगमन गर्ने, विभागको निर्देशनविपरीत भएमा कारवाहीको दायरामा ल्याउने उल्लेख गरिएको छ । यसैगरी शैक्षिक परामर्श केन्द्र (कन्सल्टेन्सी), ट्राभल एजेन्सीलगायतले वैदेशिक रोजगारसम्बन्धी गतिविधि गरेको उजुरी परेमा तत्काल अनुगमन गरी कारवाहीको दायरामा ल्याइने जनाएको छ । त्यस्ता कार्य कानुनविपरीत मानव बेचबिखनसँग सम्बन्धित निकायमा कारवाहीका लागि पठाउने गरिएको विभागको भनाइ छ ।

‘वैदेशिक रोजगारसँग सम्बन्धित संस्थागत उजुरी फर्याँट, राहत तथा उद्धार र क्षतिपूर्ति समयानुकूल छुट्टै निर्देशिका/कार्यविधि बनाई लागू गरिने छ,’ विभागले प्रस्तुत गरेको कार्ययोजनामा उल्लेख छ ।

■ क्रमशः पृष्ठ २ मा

छ वर्षपछि सगरमाथा संवाद परेन सरकार प्रमुखहरूको प्राथमिकतामा

■ प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं- बहुप्रतिक्षित सगरमाथा संवाद कार्यक्रम शुक्रवारबाट काठमाडौंमा सुरु भएको छ । छ वर्षअघि २०७९ चैतमा गर्ने तयारी गरिएको यो संवाद कोभिड-१९ को महामारीका कारण स्थगित भएको थियो ।

जलवायु परिवर्तनको मुद्दालाई जोडतोडका साथ उठाएर आयोजना गरिएको कार्यक्रममा आमन्त्रित राष्ट्रका प्रमुखहरू भने काठमाडौं आएनन् । ‘जलवायु परिवर्तन, हिमाल र मानवताको भविष्य’ नारा दिइएको यो संवाद कार्यक्रममा संयुक्त राष्ट्रसंघका महासचिव एन्टोनियो गुटेर्रेसदेखि कुनै राष्ट्रका प्रधानमन्त्रीहरूलाई समेत निम्तो गरिएको थियो । कार्यक्रममा आफू आउन नपाएको भन्दै गुटेर्रेसले भिडियो सन्देशमार्फत शुभकामना सन्देश पठाए । प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओलीलाई सम्बोधन गर्दै महासचिव गुटेर्रेसले आफूले यसअघि गरेको नेपाल भ्रमणको सम्मरना गरे । ‘तापमान वृद्धिका कारण हिमालको हिउँ पहिलेभन्दा ६५ प्रतिशतको रफ्तारमा पतिलरहेको छ । यसमा नेपालजस्ता मुलुकको कुनै दोष छैन,’ गुटेर्रेसले भनेका छन् । सगरमाथा संवादबाट यस्ता खाले विषयको सम्बोधन गर्ने कमजोर देश जसको जलवायु परिवर्तनमा कुनै दोष छैन उनीहरूले न्याय पाउनुपर्ने बताए ।

संवादको पहिलो संस्करणमा भाग लिनका लागि ३७ देशका करिब १६० जना विदेशी पाहुना आइपुग्दा सरकार प्रमुख कोही पनि परेनन् । हरेक दुई वर्षमा एकपटक हुने सगरमाथा संवाद संस्करणले गल्ती नै नगरे पनि नेपालले जलवायु परिवर्तनबाट कसरी दुःख सास्ती व्यहोरिरहेको छ अर्नि हाम्रा हिमालहरूको अवस्था के छ, भन्नेबारे विश्वलाई जानकारी गराउने विश्वास सरकारको छ । यद्यपि सरकार प्रमुखहरूको सहभागिता नहुँदा कार्यक्रमको प्रभावकारितामाथि प्रश्न उठेको छ ।

कार्यक्रममा सार्क, विस्टेक, विश्व बैंक, एसियाली विकास बैंकलगायत विकास सहायता संस्था, विश्वविद्यालय, अनुसन्धान तथा सोध केन्द्र, नागरिक समाज, नैसर्गिक संस्थालगायतबाट ६१ विदेशी तथा स्वदेशी संगठन एवं संस्थाहरू पनि सहभागी हुने बताइएको छ ।

हिमाल जोगाउनु भनेको पृथ्वी जोगाउनु हो । हिमाल जोगाउनु भनेको महासागरहरू जोगाउनु हो । हिमाल जोगाउनु भनेको स्वयं मानवता जोगाउनु हो । यो संवाद केवल संवादमात्र हुन नजाओस्, एक संकल्प होस् । सुनिने एउटा संकल्प, कार्यमा उत्रने र हातेमालो गर्दै-भद्र, बौद्धिक र करुणामय संसारतर्फ अघि बढ्ने संकल्प ।

■ केपी शर्मा ओली

प्रधानमन्त्री

तापमान वृद्धिका कारण हिमालको हिउँ पहिलेभन्दा ६५ प्रतिशतको रफ्तारमा पतिलरहेको छ । यसमा नेपालजस्ता मुलुकको कुनै दोष छैन ।

■ एन्टोनियो गुटेर्रेस

महासचिव, संयुक्त राष्ट्रसंघ

‘बढी प्रदूषण गर्नेले नै बढी योगदान’ कार्यक्रम उद्घाटन गर्दै प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओलीले जलवायु परिवर्तन विश्वकै एउटा

जलवायु परिवर्तन राष्ट्रिय सीमाहरू पार गर्ने विश्वव्यापी संकट हो । जलवायु परिवर्तनले आफ्नो मार्गमा ल्याउने अस्तित्वजन्य संकटमा न्याय र ऐक्यबद्धतामा आधारित विश्वव्यापी गठबन्धनभन्दा कमले कुनै प्रभाव पार्ने आशा गर्न सकिँदैन ।

■ डा. आरजू राणा देउवा

परराष्ट्रमन्त्री

हाम्रो आँखै अगाडि हिमाली परिदृश्य स्मान्तरण हुँदै छ । हिमनदीहरू घट्दै छन् । परिस्थितिकीय प्रणाली बदलिँदै छ । परम्परागत जीवनशैलीहरू उल्टिँदै छन् । यो स्थानीय नभई विश्वव्यापी संकट हो ।

■ ऐनबहादुर शाही

वन तथा वातावरणमन्त्री

विपद् भएको उल्लेख गरे । उनले यसमा जसले बढी प्रदूषण गर्छ उसैले बढी योगदान दिनुपर्ने धारणा राखे ।

■ क्रमशः पृष्ठ २ मा

साभा धारणा

बनाउने लक्ष्य

हरेक दुई वर्षमा आयोजना गरिने भनिएको यो संवादलाई एउटा अन्तर्राष्ट्रिय फोरमका रूपमा विकास गर्ने सरकारको लक्ष्य रहेको छ । नेपाल सरकारका मुख्यसचिव एकनारायण अर्याल समसामयिक विषयमा राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय विविध एजेण्डामा छलफल गरी समाधानका लागि साभा धारणा बनाइ कार्यान्वयन गर्ने संवादको प्रमुख लक्ष्य रहेको बताए । संवादका लागि सरकारले छिमेकीसहित विभिन्न मुलुकका राष्ट्र प्रमुख, सरकार प्रमुख, राजदूत तथा विषयगत विज्ञलाई निम्तो दिएको थियो । सम्मेलनमा भारत, चीन र बंगलादेशका मन्त्रीस्तरका प्रतिनिधिका साथै कोप-२ ९ को अध्यक्ष मुलुक अजरबैजानका राष्ट्रपतिका प्रतिनिधिलगायत १७५ विदेशी अतिथि र त्यसैकै संख्यामा स्वदेशी प्रतिनिधि सहभागी छन् ।

■ क्रमशः पृष्ठ २ मा

गर्मीमा तातो हावा वा लुबाट जोगिने उपायहरू

दिउँसो घरबाट बाहिर निस्कने

फलफूलको रस र पानी पिउने र घेरै पसिना आएमा कहिलेकाहीँ जीवनजल पिउने

बाहिर निस्कने परे पातलो कपडाले ढाउने छोप्ने वा छाता ओढ्ने

चिसो पानीले नुहाउने

सैतबारीमा कामकाज सकभर बिहान वा बेलुका गर्ने

मदिरा सेवन नगर्ने

क्याफिनले घेरै पिसाब गराउने हुँदा चिया, कफी, सोडा जस्ता पेयपदार्थ नपिउने

चिनीको मात्रा बढी भएको भोलो पदार्थ बढी नपिउने

जनाहितमा जारी सन्देश

प्रभाव दैनिक

www.prabhavonline.com

प्रभाव पब्लिकेशन प्रा.लि.
काभ्रे-३, सिक्ल, काठमाडौं

तस्विर: रासस

संरक्षणको पर्खाइमा लोमान्थाङको टासी ध्याफेल दरबार

६०० वर्षअघि सैनिकहरूले पहरा दिइरहने दरबारको रक्षा यतिबेला एउटा भोटेकुङ्कुरले गरिरहेकोभैँ देखिन्छ ।

हुंगा र माटोबाट निर्मित विशाल पर्खालले घेरिएको ठूलो बस्ती । बस्तीको बीच भागमा सुन्दर दरबार । मुस्ताङको लोमान्थाङ राजेदरबार कुनै समय निकै शक्तिशाली र त्यस क्षेत्रका मानिसहरूको आस्थाको केन्द्र थियो । त्यही शक्तिकेन्द्र कालान्तरमा कमजोर मात्रै होइन मानिसविहीन बनेको छ ।

६०० वर्षअघि सैनिकहरूले पहरा दिइरहने दरबारको रक्षा यतिबेला एउटा भोटेकुङ्कुरले गरिरहेकोभैँ देखिन्छ । दरबार छेउमा आउनेलाई तर्साउँदै गरेको देखा सोही कुङ्कुरले दरबारको रक्षा गरिरहेको हो कि भन्ने लाग्छ । १५औँ शताब्दीमा माटो ढुंगा र दाउराले बनेको यो दरबारलाई स्थानीयहरू टासी ध्याफेल दरबार भन्छन् । जसको अर्थ भाग्यमानी दरबार भन्ने हुन्छ ।

तत्कालीन समयमा यहाँका पहिलो राजा आमेपालले बाहिरी आक्रमणबाट बच्न नौ मिटर अग्लो र ५६३ मिटर लामो पर्खाल निर्माण गरेको इतिहास छ । दिनभरि खुला हुने दरबार साँझ बजेपछि भने बन्द गरिन्थ्यो । यही बन्द पर्खालभित्र जनताका घर, गुम्बा र बीच भागमा काँचो माटोले बनेको भव्य दरबार अझै देख्न सकिन्छ । त्यो समयमा पर्खालभित्र १६० वटा घरसम्म थिए भन्ने गरिएको छ ।

तत्कालीन समयमा राज्य सञ्चालनका लागि दरबार नजिकै मन्त्रालयहरू हुन्थे । आ-आफ्नो जिम्मेवारी बाँडफाँट गरिन्थ्यो । हाल पनि ती मन्त्रालयका भवन लोमान्थाङमा देख्न सकिन्छ ।

तत्कालीन समयमा पर्खालभित्र मात्रै घर निर्माण गर्ने चलन थियो, त्यसताका पर्खालबाहिर घर बनाउँदा यहाँका राजालाई शत्रुको आक्रमण हुन्छ भन्ने लाग्थ्यो तर मुलुकमा गणतन्त्र आइसकेपछि

पर्खालबाहिर पनि बस्ती विस्तार भइरहेको छ । बस्ती दरबारबाट टाढिँदै गर्दा दरबारको रेखदेखमा पनि कमी आएको छ । यसले दरबार एक्लिँदै गएको छ ।

माटोले बनेको दरबार भएकाले कसैले यसलाई माटोको सहर पनि भन्छन् । ऐतिहासिक र पुरातात्विक महत्त्वको यो दरबार हाल संरक्षण, संवर्द्धन र प्रचारप्रसारको पर्खाइमा छ तर दरबार संरक्षणका लागि राज्यस्तरबाट कुनै पनि प्रकारको सहयोग प्राप्त नभएको स्थानीयको गुनासो छ । संरक्षण र संवर्द्धनको अभावमा यसको महत्त्व घट्दै जाने पो हो कि भन्ने चिन्ता पनि थपिएको स्थानीयले बताउने गरेका छन् ।

लोमान्थाङ गाउँपालिकाका अध्यक्ष टसीन्हर्बु गुरुङका अनुसार मुलुकमा गणतन्त्र आए पनि यहाँका स्थानीय लोमान्थाङका राजपरिवारलाई उत्तिकै आदरपूर्वक सम्मान गर्छन्, त्यसैले धेरै स्थानीय दरबारमा जान पनि चाहँदैनन् । मानिसको आवतजावत कम भएपछि दरबार जीर्ण बन्ने जोखिम बढेको छ ।

विगतमा भूकम्पपछि बाहिरी मानिसलाई दरबारभित्र प्रवेश निषेध गरिएकाले भित्रको अवस्था कस्तो छ भनेर धेरैलाई थाहा हुन सकेको छैन । यहाँका अन्तिम राजा जिग्मीपलवर विस्टलाई हाल पनि निकै श्रद्धापूर्वक मानिसहरूले सम्मान गर्दै आएका छन् । उनीहरू विस्टलाई पूर्वराजा होइन राजा नै मान्ने गर्छन् । 'लोमान्थाङ दरबार यहाँको इतिहाससँग जोडिएको छ, यो ऐतिहासिक र पुरातात्विक महत्त्वको दरबारको संरक्षण गरी पर्यटकीय गन्तव्यका रूपमा विकास गर्न सकिथ्यो भने यहाँको जीवनस्तर उकास्न सकिन्छ, भन्ने लाग्छ, यहाँको आर्थिक गतिविधि बढाउनका लागि पर्यटक ल्याउनुको विकल्प छैन,' अध्यक्ष गुरुङले भने ।

त्यसो त लोमान्थाङ कुनै समय आर्थिक गतिविधिको केन्द्र थियो । तिब्बतको पश्चिममा पर्ने यो ठाउँ भारतदेखि तिब्बतसम्मको व्यापार

हुने समयमा आर्थिक केन्द्र पनि थियो । त्यही प्रभावले पनि यहाँका राजालाई शक्तिशाली मानिन्थ्यो । 'सन् १३८० सम्म लोमान्थाङ स्वतन्त्र राज्यका रूपमा चिनिन्थ्यो तर जब साल्ट ट्रेड रुट बन्द भयो र तिब्बतमा सांस्कृतिक आन्दोलन सुरु भयो, त्यसपछि व्यापार सुक्दै गयो । त्यसको असरले यहाँको आर्थिक अवस्था कमजोर भयो । धेरै वर्षपछि जब पृथ्वीनारायण शाहले नेपाल एकीकरण गर्न सुरु गरे, यहाँका राजाले दूत पठाएर एकीकरणमा ऐक्यबद्धता जनाएपछि यो नेपालमा गाभिएको इतिहास छ,' लोमान्थाङ निवासी बुद्धिजीवी कर्माबाङ्गले भने ।

उनी ऐतिहासिक एवं पर्यटकीय दृष्टिले महत्त्वपूर्ण लोमान्थाङमा विदेशी पर्यटक ल्याउन सके यहाँको विकास हुने बताउँछन् । विदेशी पर्यटकका लागि हाल कायम कडा नियमलाई खुकुलो बनाउन सकिए यस क्षेत्रले पर्यटनबाट ठूलो लाभ लिन सकिने वाङ्गेलको बुझाइ छ । उनका अनुसार अचेल पनि दरबार परिसरमा २१ वटा परिवार बसोबास गरिरहेका छन् । बाँकी परिवारहरू त्यहाँबाट वसाइँ सरिसकेका छन् ।

दरबार छेवैको मिस्टी होटलकी सञ्चालिका कर्चुङल्यामो गुरुङ पनि वाङ्गेलको भनाइमा सहमत छिन् । 'अहिले त यहाँ आउन पनि सडकमार्गले सहज बनाएको छ । आवश्यक प्रचार-प्रसार, दरबार संरक्षणका लागि बजेट विनियोजन र विदेशी पर्यटक ल्याउनका लागि सहज नीति बनाउन सकिथ्यो भने यस क्षेत्रले लाभ लिन सक्छ,' उनले भनिन् ।

कूल पाँचवटा वडा रहेको लोमान्थाङमा करिब दुई हजार जनसंख्या छ । चौतर्फी माटोको पर्खालले घेरिएको यो बस्ती सुक्खा पहाडको काखमा छ । बस्ती प्राकृतिक सुन्दरताले जति आकर्षक छ, सांस्कृतिक सम्पदाले त्यति नै भरिपूर्ण छ । यहाँका दरबार, गुम्बा, सांस्कृतिक राजा, मुखिया परम्परा, तिब्बती संस्कृतिसँग मिल्दोजुल्दो

संस्कार र जीवनशैली लोमान्थाङको पहिचान हो ।

समुद्री सतहदेखि तीन हजार ८८० मिटर उचाइमा रहेको लोमान्थाङ उपल्लो मुस्ताङको प्रवेश बिन्दु पनि हो । यहाँ दुई हजार वर्षभन्दा पहिले माटोको पहाड खोपेर बनाइएको 'सिजा भोङ' छ । गाउँपालिकाका अध्यक्ष गुरुङका अनुसार गुफाभित्र साना र ठूला गरी कम्तीमा ६० वटा कोठा छन् । 'यहाँ आउने जोकोही पर्यटक पनि एकपटक गुफा नहेरी फर्कदैनन्,' उनले भने, 'ऐतिहासिक र पर्यटकीय दृष्टिले अत्यन्तै सम्भावना भएको लोमान्थाङले यसबाट लाभ भने लिन सकेको छैन ।'

नीलगिरि र धौलागिरि हिमशृङ्खलाको बीचमा रहेको यस क्षेत्रमा यहाँका २६औँ राजा अझै पनि यही बसोबास गर्छन् । इतिहास र धर्ममा रूचि राख्नेका लागि विविध कारणले यो क्षेत्र निकै महत्त्वपूर्ण गन्तव्य भएको अध्यक्ष गुरुङको बुझाइ छ ।

लोमान्थाङ हजारौँ वर्ष पुरानो तिब्बती र बौद्ध संस्कृतिको केन्द्र हो । यहाँका गुम्बा, महलहरू र पुराना चित्रकलामा त्यो इतिहास देख्न पाइन्छ । यहाँ रहेको राजमहल र भुम्पा, थुन्चेन, छोदे र छोपलाका गुम्बा धार्मिक तथा कलात्मक दृष्टिले विशेष छन् । भौगोलिक रूपमा लोमान्थाङ सुक्खा भूभाग भएको ठाउँ हो । यहाँबाट नीलगिरि, धौलागिरि र अन्नपूर्ण हिमालहरूको दृश्यावलोकन गर्न सकिन्छ ।

लोमान्थाङमा राजसी गुम्बा, हजारौँ वर्ष पुराना भित्तेचित्र, मूर्तिकला र बौद्ध ग्रन्थहरू पाइन्छन् । यहाँ आउने पर्यटकका लागि 'लो राज्य' छँदाका राजाहरूको ऐतिहासिक दरबार आकर्षणको केन्द्र बन्दै गएको छ । यसको संरक्षण, प्रवर्द्धन र विकासका लागि ध्यान दिनसके आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटकका लागि रोजाइको केन्द्र बन्नसक्थ्यो । त्यसबाट स्थानीयले मात्र नभई राज्यले नै लाभ लिन भएकाले उचित ध्यान दिनुपर्ने धेरैको माग छ । रासस

तरकारीखेतीले ल्याएको परिवर्तन

स्वदेश फर्किएका यिनै युवाहरूले गाउँमा तरकारीबाट हरियाली मात्र होइन, आत्मनिर्भरताको नयाँ बाटो पनि बनाइरहेका छन् । स्वदेशमै सम्भावना देख्ने सोच पलाएपछि बराह क्षेत्रका बाँभो खेतले नयाँ रूप पाएको छ अनि युवाहरूले आफ्नै गाउँमै रोजगारी ।

संगीता राई/धरान (सुनसरी)

पहिले-पहिले गाउँमा तरकारी त सहरमै हुने भन्ने चलन थियो । बारीहरू फारपातले भरिन्थे र गाउँलेको मुख्य ध्यान गाईगोरु, बाख्राखोरमै सीमित हुन्थ्यो । तर अहिले त्यो दृश्य फेरिएको छ । बोडी, काँक्रा, गोलभेंडाजस्ता तरकारीले गाउँको बारी रंगीन बनाएको छ ।

बिहानै उठेर गोठ जानुअघि यहाँका किसानहरूलाई बारीको तरकारी स्याहार्ने बानी परिसकेको छ । उत्पादन यति बढेको छ कि अब गाउँलेको तरकारी सहरका हाटबजार पुग्न थालेको

छ । आत्मनिर्भरतातिरको यो यात्रा बीउको माटोसँगै सुरु भयो, जसले अहिले गाउँको जीवनशैलीमै परिवर्तन ल्याइरहेको छ, अनि गाउँको जीवनमै मिठास छर्दै छ । बिहान घाम नउदाउँदै बराहक्षेत्र नगरपालिकाका अधिकांश किसानहरू ढोको, हँसिया र बोरा बोकेर बारीतिर लागिसकेका हुन्छन् । यी क्षेत्रका प्रत्येक बारीमा हेर्दा कोही काँक्रो टिप्दै, कोही गोलभेंडा टिप्दै

त कोही बोडी, कोपी टिप्दै भने कोही बोराभरि तरकारी बोकेर बजार जाने चटारोको दृश्य भने छुट्टै देखिन्छ ।

हिजोआज त गाउँमा बिहानै पनि बजारजस्तै चहलपहल बढेको छ । त्यहीं देखिन्छन् ४८ वर्षीया रीता राजवंशी । उनले नौ वर्षदेखि तरकारीखेती गर्दै आएकी छन् । विगतका दिन सम्झँदै उनी भन्छिन्, '१३ वर्षपहिले श्रीमान् विदेशमै हुनुहुन्थ्यो । विदेशमा कमाएर

महिनामा २०-३० हजार पैसा घरमा पठाउँदा घर खर्च चलाउन हम्मैहम्मै हुन्थ्यो तर अहिले त हामी गाउँमै बसेर तरकारीखेती गरिरहेका छौं, श्रीमान् पनि घर फर्केर तरकारीखेतीमै लाग्नुभएको छ । तरकारी बेचेको पैसाले घर खर्च सहजै पुग्नेमात्र होइन, मासिक ८० हजार रूपैयाँभन्दा बढी बचत गर्न सकेका छौं ।'

राजवंशी दम्पतीले अहिले तीन विघा जमिनमा

व्यावसायिक तरकारीखेती गरिरहेको छ, पहिले बारी बाँभो थियो । घरमा काम गर्ने मान्छे पनि हुँदैनथ्यो, थोरै ठाउँमा मकै र कोदो लगाइन्थ्यो खानका लागि त पुग्थ्यो तर नगद पैसा भने हातै पर्दैनथ्यो । 'अहिले भने तरकारीले चालचलन नै बदल्यो । दिनहुँ तरकारी बेच्न सकिन्छ, थोरै धेरै हातमा पैसा आई नै रहन्छ,' उनी भन्छिन् ।

उनको तरकारीबारीमा काँक्रो, बोडी, धिरौला, कोपी, गोलभेंडालगायत मौसमअनुसारको तरकारी लगाइन्छ । मौसमले साथ दिँदा उत्पादन मनथ्ये हुन्छ, रीता भन्छिन्, 'सिँचाइ र मलपानी बेलेमा मिलायो भने गत वर्षभैँ आठ/नौ लाख रूपैयाँको तरकारी सजिलै बेचिन्छ नि ।' उनका अनुहारमा आत्मविश्वास र खुसीको झल्लो भने देखिएको थियो । उनले मुस्कुराउँदै भने, 'पहिला लाग्थ्यो पैसा त विदेशमै छजस्तो तर अब त लाग्न थाल्यो पैसा त यही आफ्नै देशकै माटोमै रहेछ, अल्लोचाहिँ गर्नुभएन, खटनसके पैसा जति पनि कमाइन्छ ।'

राजवंशी परिवारजस्तै बराह क्षेत्रका अधिकांश स्थानीय घरपरिवारका किसानहरू अहिले तरकारीखेतीमै रमाइरहेका छन् । तरकारीखेतीले गाउँमा रोजगारीसँगै आत्मनिर्भरताको बाटो खोलीदिएको छ । एकातिर किसानको पसिना, अनि अर्कोतिर बारीको हरियालीले बराह क्षेत्रमा परिवर्तन मात्र देखिएको छैन, बारीबाट बजारसम्मको यात्रा अनि आत्मनिर्भरतातर्फको यात्रा पनि सुरु भएको छ ।

सुनसरीको बराहक्षेत्र नगरपालिकालगायत विभिन्न ग्रामीण क्षेत्रहरूमा तरकारीखेती प्रवर्द्धन गर्न कृषि ज्ञान केन्द्र सुनसरीले विविध कार्यक्रममार्फत सहयोग गर्दै आएको सुनसरी कृषि ज्ञान केन्द्रका सूचना अधिकारी प्रवीनलाल श्रेष्ठले बताए ।

► क्रमशः पृष्ठ ५ मा

दशरथचन्दका विद्यालयमा आयुर्वेद शिक्षा

बैतडी (प्रस)- दशरथचन्द नगरपालिकाले आफ्नो कार्यक्षेत्रका पाँचवटा माध्यमिक विद्यालयमा आयुर्वेद शिक्षाको पठनपाठन प्रारम्भ गरेको छ । मणिलेक मावि गुरूखोला, निंगलाशैनी मावि देहीमाण्डौ, वीरेन्द्र मावि शाहीलेक, कुलीन मावि खतेडी र केदार नागार्जुन मावि बग्लेखानमा आयुर्वेद पढाउन थालिएको हो ।

यो वर्ष आयुर्वेद पढाउन पाँचवटा विद्यालय छनोट गरिएका र ती विद्यालयका विद्यार्थीलाई आयुर्वेदको महत्त्वका बारेमा जानकारी दिने गरिएको नगरपालिकाको आयुर्वेद शाखाका प्रमुख नरेन्द्र कलोनीले बताए ।

उनले भने, ‘कार्यक्रम सञ्चालन भएका विद्यालयका विद्यार्थीलाई जडीबुटी र तिनीहरूको प्रयोगका बारेमा जानकारी दिने गरिन्छ । स्थानीयस्तरमा पाइने जडीबुटीको संरक्षणबारे पनि बालबालिकालाई प्रशिक्षण दिने गरिएको छ ।’

यसअघि पाँचवटै विद्यालय आयुर्वेद तथा योगका शिक्षकलाई तालिम दिइएको थियो ।

उनीहरूबाट ती विद्यालयमा

आयुर्वेद र योगका नियमित कक्षा सञ्चालन हुँदै आएका छन् । विद्यालयमा आयुर्वेद तथा योग शिक्षाअन्तर्गतबालबालिकालाई विभिन्न योगासनका बारेमा समेत जानकारी गराउने गरिएको छ । यसले स्वस्थ जीवनशैली अपनाउन सहज हुने अपेक्षा गरिएको छ ।

योग गर्नाले विभिन्न रोगबाट मुक्ति पाइने भएकाले विद्यार्थीलाई आयुर्वेद कार्यक्रममाफर्त जानकारी दिने गरिएको आयुर्वेद औषधालय मुस्याचौरका प्रमुख राजेन्द्रकान्त दयालले बताए । विद्यार्थीलाई योग शिक्षाको महत्त्वका विषयमा जानकारी गराइएको छ । उनले भने, ‘योग र आयुर्वेद शिक्षा अन्य विद्यालयमा विस्तार गर्नसके योगका बारेमा प्रचारप्रसार हुने छ ।’

आयुर्वेदिक औषधि, योग र यसले जीवनमा पार्ने सकारात्मक प्रभावका बारेमा ज्ञान दिन विद्यालयमा यो कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको दशरथचन्द नगरपालिकाकी उपप्रमुख कौशिला चन्दले बताइन् ।

जलेश्वर

अस्पतालमा औषधि अभाव

जलेश्वर (प्रस)- जलेश्वरस्थित प्रादेशिक अस्पतालमा औषधि अभाव हुँदा उपचारमा समस्या भएको छ । सरकारले नि:शुल्क उपलब्ध गराएका ९८ प्रकारका औषधि अभाव हुँदा उपचारमा समस्या भएको अस्पताल प्रमुख डा. विकास साहले बताए ।

दश नगरपालिका र पाँच गाउँपालिका भएको उक्त अस्पतालमा दुई महिनादेखि औषधि अभाव भएको गुनासो गर्दै उनले समस्या समाधानका निम्ति सम्बन्धित निकायको ध्यानाकर्षण गराए । अस्पतालमा दैनिक ३०० जना विरामी आउने गरेका छन् ।

मधेश प्रदेश सरकारको स्वास्थ्य निर्देशनालय, विभाग र संघीय सरकारसँग पनि औषधिको लागि निरन्तर अनुरोध भएको प्रमुख साहले बताए । आकस्मिक कक्षका लागि आवश्यक पर्ने औषधि अस्पतालले आफ्नै स्रोतबाट जेनतेन व्यवस्थापन गरिरहेको जानकारी दिँदै उनले इमर्जेन्सी सेवा पनि प्रभावित बन्ने परिस्थिति उत्पन्न भएको दुखेसो गरे ।

पृष्ठ ८ बाट ऋमशः

तरकारीखेतीले...

उनका अनुसार केन्द्रले प्रत्येक वर्ष स्थानीय तरकारी कृषकहरूलाई अनुदानस्वरूप नगद, उन्नत बीउ, सिँचाइ उपकरण, मल तथा विपादी व्यवस्थापनसम्बन्धी तालिम र खेतको माटो परीक्षणलगायतका प्राविधिक सहयोगहरू प्रदान गर्दै आएको छ । साथै, कृषक समूह तथा सहकारीहरूसँगको सहकार्यमा नियमितरूपमा तालिम, कार्यशाला र प्राविधिक अवलोकन कार्यक्रमहरूले किसानहरूमा आधुनिक कृषि प्रविधिप्रति चासो बढाएको छ र आत्मविश्वास पनि थपिएको छ ।

श्रेष्ठका अनुसार आधुनिक तरकारीखेतीले बराह क्षेत्रका धेरै किसानहरूलाई आत्मनिर्भर बनाएको छ । दैनिक उपभोगका लागि मात्र होइन, बजारमा बिक्री गरी आम्दानी बढाउने प्रवृत्ति पनि विस्तार हुँदै गएको छ । तरकारी भण्डारण, बजार पहुँच, कीट प्रकोप र मौसमजन्य समस्याहरू समाधान गर्न केन्द्रले छिटो प्रतिक्रिया दिने र निरन्तर परामर्श सेवा उपलब्ध गराइरहेको छ । उनले भने, ‘यस्ता कार्यक्रमहरूको प्रतिफलस्वरूप कृषकहरूको आम्दानीमा उल्लेखनीय वृद्धि भएको छ जुन समग्र गाउँको आर्थिक रूपान्तरणतर्फको सकारात्मक संकेत पनि हो ।’

पहिले बाँफो देखिने सुनसरीको बराह क्षेत्रका धेरै वारीहरू अहिले हरियालीले ढाकिएको छ । अहिले त दिनहुँजसो गाउँका किसानहरू आफ्नै वारीमा फलाएको तरकारी बोकेर हाटबजार पुग्ने गरेका छन् । माटो, पसिना र मिहेतको फलस्वरूप गाउँले जीवनमा आत्मनिर्भरताको स्वरूप परिवर्तन भएको छ । केही वर्षअघि यस क्षेत्रको दृश्य बेग्लै थियो । अधिकांश युवा ऋणको भारी बोकेर खाडी मुलुकतिर लाग्थे, गाउँ सुनसानजस्तै हुन्थ्यो, खेतवारी बाँफै तर अहिले वैदेशिक रोजगारी छाडेर थुप्रै युवा गाउँमै फर्किएका छन् । विदेशको तातो घाम छोडेका युवाहरू अहिले आफ्नै खेतवारीको हरियालीमा रमाइरहेका छन् ।

वैदेशिक रोजगारीबाट फर्किएर बराहक्षेत्र नगरपालिका-९ ढोलबाजियाका तीन युवाले सामूहिकरूपमा ‘सुन्दर कृषि फार्म’ सञ्चालन गर्दै आइरहेका छन् । अमिर निरौला, रघुवीर चन्द्रवंशी र छविबाल चौधरीले विदेशको अनुभवलाई गाउँमै प्रयोग गरेर व्यावसायिक तरकारीखेती सुरु गरेका छन् । अमिर र रघुवीर, दक्षिण कोरियामा पाँच वर्ष काम गरेर स्वदेश फर्किए भने छविबाल अफगानिस्तानबाट । उनीहरू तीनैजना स्वदेश फर्किएर २०७४ सालमा फार्म दर्ता गरी डेढ विघा जमिनबाट छ लाख रूपैयाँको लगानीमा तरकारीखेती सुरु गरेका थिए । अहिले उनीहरूको तरकारीखेती २० विघा क्षेत्रमा फैलिएको छ ।

उनीहरूले चार विघामा काँका, तीन विघामा टमाटर, एक विघामा क्याप्सिकम र बाँकी १२ विघामा बोडी, करेला, लौका, कोभीलगायतका मौसमअनुसारको तरकारी लगाएका छन् । अमिर भन्छन्, ‘विदेशको पैसा यतै लगानी गर्दा आम्दानी राम्रो छ गाउँमै रोजगारी पनि दिन सकिएको छ आम्दानी पनि अनि सन्तुष्टि पनि मिलेको छ ।’ अर्का सञ्चालक रघुवीरकाअनुसार फार्मबाट वार्षिक रूपमा एक करोड रूपैयाँको तरकारी बिक्री हुन्छ । मल, तलबलगायत वार्षिक खर्च ६० लाख रूपैयाँजति हुने गरेको छ । फार्ममा २० जना स्थानीयले रोजगारी पनि पाएका छन् ।

अहिले उत्पादन भएको तरकारी धेरै जसो बिक्रीका लागि व्यापारीले दमक लैजाने गरेको सञ्चालक छविबालले बताए । बाँकी तरकारी भने धरानको कृषि उपज, इटहरी, इनरुवा र बराह क्षेत्रलगायतका स्थानीय बजारमा बिक्रीका हुने गरेको

छ । उनीहरूलाई बिक्रीका लागि बजारको समस्या भने छैन, तरकारी खरिदका लागि व्यापारीहरू आफैँ फार्ममा पुग्ने गरेका छन् । सरकारी अनुदान र विभिन्न संघसंस्थाहरूबाट प्राप्त भएको सहयोगका साथै डिजिटल मार्केटिङका कारण पनि कृषिखेती गर्न निकै सहज भएको उनी बताउँछन् ।

स्वदेश फर्किएका थिनै युवाहरूले गाउँमा तरकारीबाट हरियाली मात्र होइन, आत्मनिर्भरताको नयाँ वाटो पनि बनाइरहेका छन् । स्वदेशमै सम्भावना देख्ने सोच पलाएपछि बराह क्षेत्रका बाँफो खेतले नयाँ रूप पाएको छ अनि युवाहरूले आफ्नै गाउँमै रोजगारी । बराहक्षेत्र नगरपालिका-९ श्रीलंका टप्पुका अर्जुन चन्द्रवंशी तरकारीखेतीमा रमाइरहेका छन् । अहिले उनको चार विघाको वारीमा सागसब्जी, आलु, कोपी, बोडी र गोलभेंडासहित मौसमअनुसारका तरकारी उत्पादन भइरहेको छ । अर्जुन अब एक्लो छैनन् । उनका चार छोराले पनि यही लयमा उनलाई साथ दिइरहेका छन् ।

अर्जुन चन्द्रवंशीको मुख्य आम्दानीको स्रोत गोलभेंडा खेती हो । उनका छोरा श्रीरामका अनुसार गोलभेंडाबाट मात्रै वार्षिक करिब ३० लाख रूपैयाँ आम्दानी हुने गरेको छ । उनी भन्छन्, ‘सुरुमा साग, आलु र कोपी खेती गर्थौँ तर पछिल्लो समय गोलभेंडाबाट राम्रो आम्दानी हुन थालेपछि यसतर्फ नै ध्यान दिएका छौँ । मौसमले साथ दिए उत्पादन राम्रै हुन्छ । कहिले टिप्न र बेच्न भ्याइनभ्याइ हुन्छ ।’ गोलभेंडाको माग बजारमा उच्च रहेकाले बजारीकरणको समस्या हुँदैन । धनकुटा, धरान, इटहरी, गाईघाट, राजविराजलगायतका ठाउँबाट व्यापारीहरू नियमितरूपमा गोलभेंडालगायत उत्पादन भएको तरकारी किन्न वारीमै आउने गरेका छन् । अर्जुनको परिवारका चार दाजुभाइ मात्र होइन, थप २० जनाले पनि फार्ममा रोजगारी पाएका छन् ।

गाउँमा किसान आत्मनिर्भर बन्न तरकारीखेतीले महत्त्वपूर्ण भूमिका खेलेको बराहक्षेत्र नगरपालिका कृषि शाखाका प्रमुख तुलसा लिम्बूले बताए । उनका अनुसार अहिले बराह क्षेत्र नगरपालिका क्षेत्रका अधिकांश किसानहरू आफ्नै वारीमा हरियाली तरकारी उत्पादन गर्दै, स्थानीय हाटबजारमै बिक्री गरी राम्रो आम्दानी गरिरहेका छन् । ‘तरकारी उत्पादनले खाद्य सुरक्षामात्रै होइन, गाउँको आर्थिक संरचना परिवर्तनमासमेत ठूलो योगदान पुर्‍याएको छ,’ लिम्बूले भने । नगरपालिकाले किसानलाई प्राविधिक तालिम, उन्नत बीउविजन, मल, सिँचाइ सुविधा, प्लास्टिक टनेल निर्माणका लागि अनुदान र बजार व्यवस्थापनमा सहजीकरण गर्दै आएको छ । उनी भन्छन्, ‘हामीले किसान र कृषक समूहहरूसँग समन्वय गरेर उत्पादनदेखि बजारीकरणसम्मको प्रक्रियालाई व्यवस्थित बनाउन प्रयासरत छौँ ।’

अहिले गाउँमै रोजगारी सिर्जना हुने क्रम बढिरहेको छ । वैदेशिक रोजगारीमा गएका युवाहरू पनि कृषि पेसामै फर्कन थालेका छन् । स्वदेशमै बसेर आफ्नै माटोमै पसिना बगाएर राम्रै आम्दानी गर्न सकिन्छ भन्ने चेतना अहिले गाउँगाउँमा फैलिएको छ । यद्यपि, जलवायु परिवर्तनका असरले कृषकहरूलाई केही चुनौती पनि थपिएको उनको भनाइ छ । अनियमित वर्षा, अत्यधिक गर्मी, असिना वर्षालगायतका कारणले बाली नष्ट हुने, रोग कीरा बढ्ने र समग्र उत्पादन घट्ने जस्ता समस्याका कारण किसानको उत्पादन लागत बढ्न गई प्रतिफल अपेक्षाअनुसार नआउँदा कहिलेकाहँ निराशा आउने गरेको पनि देखिन गरेको लिम्बूले बताए । मौसमअनुकूल बालीको छनोट, प्लास्टिक टनेल, ड्रिप सिँचाइ प्रणाली, जैविक कीट नियन्त्रणलगायत प्रविधिको प्रयोग बढाउनुपर्ने उनको भनाइ छ । *रासस*

तीनमुखे पुल | गुल्मी, पाल्पा र स्याङ्जा जोड्ने गरी प्रसिद्ध धार्मिकस्थल रिडीमा निर्माण गरिएको तीनमुखे भोलुङ्गो पुल । पुल बनेसँगै रिडी घुम्ने पर्यटकको संख्या बढेको छ भने तस्विर: हुमाकान्त पोखरेल/रासस

पूर्वाधारको अभावमा कोरलानाका सञ्चालनमा समस्या

कोरला (मुस्ताङ)- गत कात्तिक १४ गते गृहमन्त्री रमेश लेखकले कोरलानाकामा अध्यागमन कार्यालय उद्घाटन गर्दा स्थानीयबासी कोरलानाकामार्फत हुने आर्थिक गतिविधि बढ्नेमा आशावादी बनेका थिए । तर उद्घाटन भएपछि केही दिनमा नै बन्द भएको सेवा जेठ लाग्दा पनि सुरू हुनसकेको छैन । लामो समयसम्म अध्यागमन कार्यालय सञ्चालन हुन नसक्दा यसको मार स्थानीय व्यापारीलाई परेको छ ।

नेपालतर्फको अध्यागमन कार्यालयमा ताला लागेको छ । कार्यालय कहिलेदेखि सञ्चालनमा आउँछ भन्ने अन्त्यो छ । नाका सञ्चालन हुनका लागि भन्सारका साथै आवश्यक पशु तथा खाद्य क्वारेण्टाइन स्थापना भएको छैन । भन्सार कार्यालय अन्तिम पोट्ट) भए पनि नक्वारेण्टाइन सञ्चालन आवश्यक छ । स्थानीयहरू सरकारले कोरलानाका सञ्चालनका लागि सक्रियता नदेखाउँदा समस्या भइरहेको गुनासो गर्छन् ।

अध्यागमन कार्यालय उद्घाटन भएपछि नाकाबाट वारपार गर्न तथा व्यापारिक कारोबार सञ्चालन गर्न सहज हुने आशा गरिए पनि त्यसो हुन नसकेको लोमान्थाङ गाउँपालिकाका अध्यक्ष टसी त्यह्रुङ गुरूङको बुझाइ छ । उनका अनुसार नाकामा सुरक्षा व्यवस्था पनि राम्रो छैन । नाका नजिकै दक्षिणतर्फ नेपालले टिनले छाएको चारकोटे भवनबाहेकका पूर्वाधार नहुँदा मानिस त्यहाँ रोकिनै अवस्था छैन । यतिसम्मकै पानी पर्दा ओत लाग्ने ठाउँ पनि छैन ।

‘लोमान्थाङबाट नाका २१ किलोमिटरको दूरीमा पर्छ, नाका पुग्न १३ किलोमिटर अगाडि रहेको न्हेछुङमा प्रहरी पोस्ट (यस क्षेत्रमा अन्तिम पोस्ट) भए पनि नाकामा प्रहरीको उपस्थिति कमजोर छ,’ उनले भने । नाकामा पूर्वाधार नभएका र तीव्रगतिमा चिसो हावा चल्ने भएकाले लामो समय टिकिराख्न गाह्रो हुने गरेको छ । त्यसैले प्रहरीहरू न्हेछुङबाट बिहान नाकातर्फ जाने र साँझ फर्कने गर्दै आएका छन् । कोरलानाकामा चीनतर्फ भने सुविधासम्पन्न अध्यागमन कार्यालय, भन्सार र सुरक्षाकर्मी बस्ने व्यवस्था छ ।

‘सरकारले सामान्य टेण्टको पनि व्यवस्था गरेको छैन, सुरक्षाकर्मीका लागि बस्ने भवन छैन, विद्युतको पोल भए पनि बिजुली

पुरेको छैन,’ उनले भने, ‘पूर्वाधार निर्माण गरी नाकाको प्रभावकारी सञ्चालन हुनसके मुस्ताङका लोमान्थाङ र लो-धेकर दामोदरकुण्ड गाउँपालिकाबासीले लाभ लिने थिए ।’ नाकामा खानेपानी र ल्याण्डलाइन फोनको पनि सुविधा उपलब्ध नभएकाले पनि आफूहरूलाई समस्या भएको उनको भनाइ छ । गुरूङका अनुसार नाका सहजरूपमा सञ्चालनमा आए चिनियाँ पर्यटकको नेपाल आगमन पनि सहज हुने छ । ‘अहिले पनि चीनबाट ५०० डलरसम्म खर्चेर नेपाल आउन चिनियाँ पर्यटक इच्छुक छन्, तर नेपालतर्फको अध्यागमन कार्यालय सञ्चालनमा नआउँदा समस्या भइरहेको छ,’ अध्यक्ष गुरूङले भने ।

कोरलानाकामा व्यापार गर्दै आएका जिग्मे आमा गुरूङका अनुसार भवन नहुँदा व्यापारी खुला चौरमा व्यापार गर्न बाध्य छन् । ‘अहिले पनि हामी खुला चौरमै व्यापार गरिरहेका छौँ, पानी पर्दा र हुरी चल्दा समस्या हुन्छ,’ उनले भने, ‘सरकारले आवश्यक पूर्वाधार निर्माण गरिदिए व्यापार गर्न सहज हुने थियो ।’ उनीजस्ता व्यापारीहरू बिहान ९:०० बजे चीनतर्फ जाने र त्यहाँबाट सामान लिएर दिउँसो २:०० बजेसम्म फर्कने गरेका छन् ।

चिनियाँ बजारबाट स्थानीयबासीले दैनिक उपभोग्य वस्तु, मसिरा, फर्निचर र कपडाजस्त्य सामान किनेर ल्याउने गरेका छन् । नेपालतर्फबाट चामल, फापरको पिठो, चिउरा, चाउचाउ, जडीबुटी, पसिनालगायत सामान निकासी गर्न सकिने सम्भावना छ ।

कोरलानाका राजनीतिकरूपमा पनि महत्त्वपूर्ण छ । वि.सं. २०७२ को भूकम्पपछि

तातोपानी, केरूङसँगै यो नाकाको पनि चर्चा भएको थियो । यो नाका सहजरूपमा सञ्चालनमा आउँदा यस क्षेत्रले ठूलो आर्थिक लाभ लिनसक्ने व्यापारी गुरूङको बुझाइ छ । उनका अनुसार व्यापार गर्ने र नाका पुगेकालाई सहज हुनेगरी आवश्यक पूर्वाधार नहुँदा धेरै समस्या हुने गरेको छ । उपल्लो मुस्ताङको लो-धेकर दामोदरकुण्ड र लोमान्थाङ गाउँपालिकाका स्थानीयलाई प्रवेशपास दिने भएकाले उनीहरू सहजै चीन जान पाउँछन् भने अन्यलाई विशेष पासको व्यवस्था गरिएको छ ।

कोरलानाकामा एकीकृत भन्सार कार्यालय खोल्नका लागि सरकारले एक हजार ३४४ रोपनी जग्गा भन्सार कार्यालयको नाममा ल्याउने प्रक्रिया चार वर्षयता सुरू गरे पनि अहिलेसम्म आवश्यक संरचना निर्माण सुरू भएको छैन । यद्यपि यसका लागि सीमांकन गरी सिफारिस भने भइसकेको छ ।

कोरलानाकाबाट ल्याएको सामान जाँच गर्नका लागि १३ किलोमिटरको दूरीमा न्हेछुङ पुग्नुपर्ने बाध्यता छ । चीनले सीमा नजिकै जाँचपासको व्यवस्था गर्दा पनि नेपालले पूर्वाधार निर्माण गर्न नसकेको स्थानीय गुनासो गर्छन् ।

यो नाका तिब्बतमा रहेको हिन्दूहरूको आस्थाको केन्द्र कैलाश र मानसरोवर जानका लागि पनि उपयुक्त मानिन्छ । लोमान्थाङबाट तिब्बततर्फ ४० किलोमिटरमा ढोडबासेन पर्छ । त्यहाँबाट करिब छ सय किलोमिटर दूरी पार गरेपछि मानसरोवर पुग्न सकिन्छ । नाकाको सहज सञ्चालन हुने भन्ने नेपालबाट कैलाश मानसरोवर पुग्ने सबैभन्दा छोटो र सहज वाटो बन्न सक्ने स्थानीय जानकार बताउँछन् ।

पछिल्ला केही वर्षमा आन्तरिक पर्यटक कोरलानाकासम्म पुग्ने गरेका छन् । उनीहरूका लागि खानेपानी र शौचालयको पनि व्यवस्था छैन । पर्यटक त्यहाँ रहेको २४ नम्बर पिलरमा तस्विर लिन्छन् र फर्कन्छन् । त्यहाँ पुग्नका लागि सडकको पहुँच भए पनि बस्नका लागि सुविधा नहुँदा पर्यटक केही समय घुमेर फर्कने गरेका छन् । न्हेछुङमा रहेको प्रहरीका अनुसार पर्यटक आउने समयमा दैनिक औसतमा ३०० वटा सवारीसाधन आउने गरेका छन् ।

यसअघि गत कात्तिक दोस्रो सातामा गण्डकी प्रदेशसभाअन्तर्गतको अर्थ तथा विकास समितिको टोलीले कोरलानाकाको निरीक्षण गरी कोरलामा तत्कालीन र दीर्घकालीनरूपमा गर्नुपर्ने कामबारे सरकारलाई सुझाव दिएको थियो । जसमध्ये खानेपानी र शौचालय तथा फोहोर व्यवस्थापनको काम तत्कालै गर्नुपर्ने सुझाव दिइएको थियो ।

यो नाका कोरोना महामारीको समयमा २०७६ सालमा पूर्णरूपमा बन्द भएको थियो । त्यसको चार वर्षपछि २०८० साल कात्तिक २७ गते सञ्चालनमा आएको थियो । त्यसअघिका वर्षमा नाकामा वर्षमा दुईपटक वैशाख-जेठ र दसैँका समयमा अन्तरदेशीय व्यापार मेला हुँदै आएको थियो । तर कोरोना महामारीपछि व्यापार मेला हुनसकेको छैन ।

नाका सञ्चालनको व्यावसायिक योजना बनाउन र भौतिक संरचनाको आवश्यकता भएको तत्कालीन समयमा समितिले सुझाव दिएको थियो । नाकाको प्रभावकारी सञ्चालनका विषयमा दुवै देशका अधिकारीहरूबीच पटक-पटक छलफल पनि भइसकेको छ । तत्कालीन समयमा प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दाहाल चीन भ्रमणका क्रममा पनि कोरलानाका सञ्चालनका विषयमा चासोपूर्वक छलफल भएको थियो ।

जोमसोमदेखि कोरलानाकासम्म ११० किलोमिटर दुई लेनको कच्ची सडकको पहुँच विस्तार भएको छ । गण्डकी प्रदेश सरकारले चीनको कोरला र भारतको त्रिवेणी नाका जोड्ने सडकलाई प्रदेशको भाग्यरेखाका रूपमा प्राथमिकता दिएर पुनर्नर्नात अगाडि बढाएको छ । यो सडक निर्माणपछि आर्थिक र पर्यटकीय गतिविधि बढ्ने अपेक्षा गरिएको छ । *रासस*

वीरगञ्जका विद्यालयमा बिहान पठनपाठन

पर्सा (प्रस)- अत्यधिक गर्मीका कारण वीरगञ्ज महानगर क्षेत्रका विद्यालयमा बिहान पठनपाठन प्रारम्भ भएको छ ।

वीरगञ्ज महानगरको निर्णयअनुसार बिहीबारदेखि महानगरभित्रका सामुदायिक तथा संस्थागत विद्यालयमा बिहानी सत्रमा पठनपाठन सुरु भएको हो । अर्को सूचना जारी नभएसम्म बिहान समयमा ६ वजेदेखि अध्यापन हुने छ । महानगरपालिकाका अनुसार वीरगञ्ज नगर क्षेत्रमा ९२ सामुदायिक र १३८ वटा निजी विद्यालय छन् भने सामुदायिक विद्यालयतर्फ २१ माध्यमिक, १५ आधार भूत, ५५ वटा प्राथमिक विद्यालय र एउटा पूर्वप्राथमिक विद्यालय छ ।

चर्चित बलिउड अभिनेत्री नोरा फतेहीको २३ सदस्यीय टोली काठमाडौं आइपुगेको छ । शुक्रबार अभिनेत्री फतेहीको टोली नेपाल आइपुगेको हो । शुक्रबार काठमाडौं उत्रिएको टोलीमा डान्सर, म्यानेजर, ड्रेस डिजाइनर, लाइटम्यान, फोटोग्राफर लगायत छन् । अभिनेत्री नोरा फतेही भने शनिबार नेपाल आउनेछिन् भने उनले शनिबार सँझ नै बौद्धस्थित हायात मैदानमा 'नोरा फतेही लाइभ इन नेपाल' मा प्रस्तुति दिने छिन् ।

शनिबार, ०३ जेठ, २०८२ (Saturday, May 17, 2025)

‘के घर के डेरा घर नं २’ प्रदर्शनमा

■ प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं – उपन्यासकार तथा कवि 'बुद्धिसागर'को कथामा निर्माण गरिएको चलचित्र 'के घर के डेरा घर नं २' शुक्रवारदेखि देशव्यापी रूपमा प्रदर्शन भएको छ। सो चलचित्र शुक्रवार एकैपटक दुई सयभन्दा बढी 'शो संख्या'मा प्रदर्शन भएको निर्देशक दीपेन्द्रकुमार खनालले जानकारी दिए ।

चलचित्रका निर्देशक खनालका अनुसार 'कर्णाली ब्लुज', 'फिर्तफिरे', 'एक्लो' जस्ता चर्चित उपन्याससहित विभिन्न कवितामार्फत स्थापित बद्धिराम चपाई अर्थात् बुद्धिसागरको कथामा आधारित भई निर्माण गरिएको सो चलचित्रमा विशेषगरी काठमाडौं उपत्यकाभित्रका घरबेटी र डेरावालको कथाव्यथालाई समेटिएको छ । 'चलचित्रको सार्वजनिक प्रदर्शन अगाडि आयोजना गरिएको विशेष प्रदर्शनी (प्रिमियर शो) मा गैरचलचित्रकर्मी दर्शकले पनि

यसलाई मन पराएका छन् । त्यसकारण म चलचित्र भवनसम्म पुग्ने दर्शकले चलचित्र मन पराउनेमा विश्वस्त छु । यो घरबेटी, डेरावालसँगै सहरमा हुनेहरूको कथा हो । यसको सुन्दर पक्ष भनेकै चलचित्रमा रहेका पात्रहरू एकआपसमा जोडिएका छन् । उनीहरूले काठमाडौं सहरमा देखिने हरेक वर्गलाई प्रतिनिधित्व गरेको छन् भन्ने लागेको छ', निर्देशक खनालले भने ।

निर्देशक खनालले यस अगाडि 'के घर के डेरा' निर्देशन गरेका थिए । उस्तै नाम भए पनि यसपटक कथा र परिवेश फरक रहेको उनले जानकारी दिए । किनकी 'के घर के डेरा' लाई 'कमेडी' शैलीमा प्रस्तुत गरिएको थियो भने यसपटक 'के घर के डेरा घर नं २' मा 'ड्रामोसन्त' शैली प्रयोग गरिएको छ । उक्त चलचित्रमा खगेन्द्र लामिछाने, केकी अधिकारी, आर्यन सिग्देल, उपासनासिंह ठकुरी, निश्चल बस्नेत, प्रकाश घिमिरेलगायत कलाकारले पनि अभिनय गरेका छन् ।

अभिनेता लामिछानेले चलचित्रको पटकथामा राम्रो पात्रहरूको उदयसँगै न्यायोचित अवतरण रहेको जानकारी दिए । आफैं लेखक भएकाले उनले लेखनका क्रममा आइपर्ने कठिनाइसँग जानकारी भएर पनि पटकथा सुन्दर लागेको प्रतिक्रिया दिए । 'पात्रलाई चलचित्रमा जसरी सुरूआत गरिन्छ, त्यसको अन्त्य धेरैलाई मन पर्ने किसिमको बनाउन निकै कठिन हुन्छ । म आफैं लेखक भएकाले यस चलचित्रमा पटकथामा आएका सम्पूर्ण पात्र अर्थपूर्ण हुनुका साथै एकआपसमा जोडिएको छ र ती यत्तिकै हराउँदैनन्', अभिनेता लामिछानेले भने । 'पशुपति प्रसाद' जस्तो चलचित्रमा लेखकको भूमिकासँगै अभिनेतासमेत रहेका लामिछानेले 'अर्गानिक' भनेर अधोषित रूपमा बुझ्ने गरिएको ग्रामीण परिवेशसम्बन्धी बुझाइमा परिवर्तन ल्याउनुपर्नेमा जोड दिए । नेपालका मौलिक विषय गाउँ मात्र नभई सहरकै पनि 'अर्गानिक' हुने उनको बुझाइ छ ।

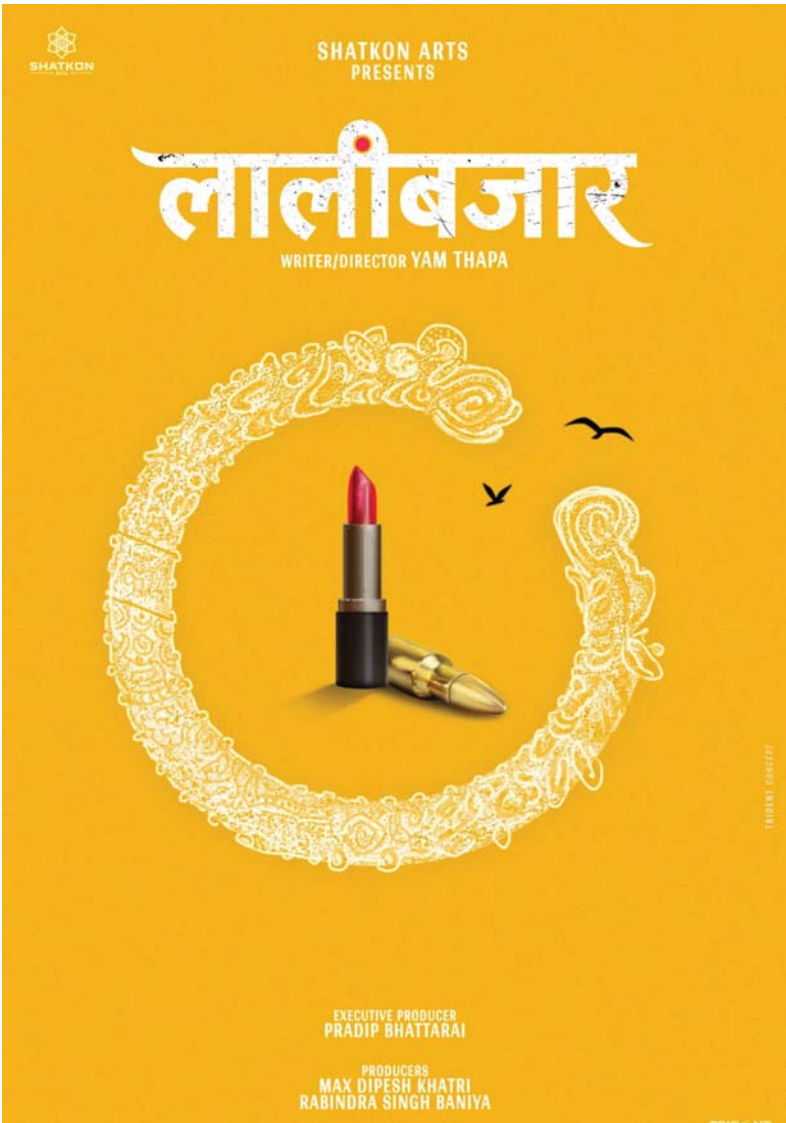
षट्कोण आर्ट्सले घोषणा गर्‍यो 'लालीबजार'

■ प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं– 'जात्रा' शृफलामार्फत स्थापित भएको ब्यानर षट्कोण आर्ट्सले नयाँ फिल्म 'लालीबजार' घोषणा गरेको छ । 'जात्रा', 'जात्रे जात्रा', 'महापुरुष' र 'महाजात्रा' निर्माण गरेर दर्शक र प्रदर्शकको विश्वास जितिसकेको उक्त ब्यानरले पहिलोपटक बाहिरी निर्देशकसँग काम गर्न लागेको हो । फिल्मका लेखक तथा निर्देशक यम थापा रहेका छन् । फिल्मलाई रवीन्द्रसिंह बानियाँ र म्याक्स दीपेस खत्रीले निर्माण गर्दैछन् भने यस फिल्मका कार्यकारी निर्माता प्रदीप भट्टराई हुन् । निर्माता बानियाँले षट्कोण आर्ट्सले स्क्रिप्टकै खोजीको क्रममा निर्देशक थापासँग सहकार्यको सुरुआत भएको बताए । उनले भने, 'हामी अन्य लेखक तथा निर्देशकसँग सहकार्य गर्न छलफलमा थियौं । राम्रो कथा दर्शकसम्म जानबाट बञ्चित नहोस् भनेर हामीले केही लेखक तथा निर्देशकसँग सहकार्यका लागि छलफल गरेका थियौं । सोही क्रममा निर्देशक थापाले पठाउनु भएको स्क्रिप्टले हामीलाई आकर्षित गर्‍यो । उहाँले स्क्रिप्ट लिएर काम गर्नुस् भन्नुभएको थियो तर हामीले नै निर्देशन गर्न आग्रह गर्‍यो ।'

निर्माता बानियाँले फिल्म घोषणासँगै रोयल भीमसेन (ट्राइडेन्ट कन्सेप्ट) ले तयार पारेको 'मिनिमल पोस्टर' पनि सार्वजनिक गरेका छन् । जहाँ कलाकारको अनुहार नराखी पात्रको परिचय दिइएको छ । 'लालीबजार' का लागि तयार गरिएको कन्सेप्चुअल मिनिमल पोस्टरमा शीर्षकको अक्षर विन्यासमा एक प्रकारको खस्रोपन र विशेष बनावट देखिन्छ, जहाँ रातो थोप्लालाई टिक्लीको रूपमा प्रस्तुत गरिएको छ । यसले शीर्षकमा नै कुनै द्वन्द्व वा कथा लुकेको सङ्केत गर्दछ ।

एक पुरानो परम्परागत चुरालाई फूलको बुझाइसहित गोलो आकारमा स्केच गरिएको छ । यो गोलाकार चुराभित्र, एउटा चम्किलो रातो लिपस्टिक ठाडो अवस्थामा रहेको छ, भने एउटा गोली तैसाँ परेर लडिरहेको देखिन्छ । भीमसेनका अनुसार, यी तत्वहरूको संयोजनले गहिरो

लुकेको अर्थ बोकेको छ र चुराको गोलाबाट बाहिरतिर उडिरहेका चराहरूले आशा र स्वतन्त्रताको अनुभूति दिलाउँछन् । 'लालीबजार' का लागि कलाकार छनोट गोली तैसाँ परेर लडिरहेको देखिन्छ । भीमसेनका अनुसार, यी तत्वहरूको संयोजनले गहिरो

चलचित्रको छायाङ्गन गरिने जानकारी दिए । षट्कोण आर्ट्सले एकल निर्माता भएर निर्माण गरिरहेको 'लालीबजार' पाँचौ फिल्मसमेत हो । यसबाहेक 'टल्कजङ्ग भर्सेस टुल्के', 'डाकिनी', 'सुपर मङ्ग' लगायतका फिल्ममा अन्य ब्यानरसँग सहकार्य गरेको छ ।

रंजशाला

साफ यू-१८ च्याम्पियनसिप

सेमिफाइनलबाटै बाहिरियो नेपाल

■ प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं– नेपाल साफ यू-१९ च्याम्पियनसिप फुटबलको सेमिफाइनलबाटै बाहिरिएको छ ।

यू-१६ बैतडी छनोटः एनसिसीलाई उपाधि

■ प्रभाव संवाददाता

बैतडी– एनसिसी मेन्स यू-१६ इस्ट जोन कपअन्तर्गत जिल्ला छनोटको उपाधि निगलाशैनी क्रिकेट क्लब (एनसिसी) ले हात पारेको छ । बैतडीमा शुक्रबार सम्पन्न अन्तिम प्रतिस्पर्धामा पाटन भ्याली क्रिकेट क्लबलाई ३१ रनले पराजित गर्दै एनसिसी च्याम्पियन बनेको हो । एनसिसीले दिएको ९५ रनको लक्ष्य पछ्याएको भ्याली १२ दशमलव पाँच ओभरमा ६३ रनमा समेटियो । भ्यालीका अमन विष्टले २४ रनको योगदान दिए भने अन्य खेलाडीले दोहोरो अंकमा रन जोड्न सकेनन् ।

एनसिसीका रोशन बोहरा र शिरिष बोहराले तीन/तीन र नविनसिंह भाटले दुई विकेट लिए । यसअघि दशरथचन्द्र क्रिकेट रंगशाला सुन्दरखालीमा पहिला ब्याटिङ गरेको एनसिसीले निर्धारित १५ ओभरमा पाँच विकेटको क्षतिमा ९४ रन बनाएको थियो । एनसिसीका कृष्ण बोहराले अर्धजित ४७ रन जोड्दा, विक्रम बोहराले १९ रन हिकार्प । बलिङतर्फ भ्यालीका तेजकिरण विष्टले तीन विकेट फारे । एनसिसीका रोशन बोहरा प्लेयर अफ द फाइनल चुनिएका आयोजकले जनाएको छ । विजेता र उपविजेता टोलीलाई सुदूरपश्चिम प्रादेशिक क्रिकेट संघका

उपाध्यक्ष रमेशबहादुर बोहरा, बैतडी जिल्ला क्रिकेट संघका अध्यक्ष विनोदबहादुर चन्द, सचिव सिद्धराज वोकटीलगायतले पुरस्कार वितरण गरेका छन् । बैतडी जिल्ला क्रिकेट संघको आयोजनामा गत वैशाख २६ गतेदेखि सुरु भएको प्रतियोगितामा जिल्लाका सात टिमको सहभागिता थियो । छनोट प्रतियोगितामा उत्कृष्ट प्रदर्शन गर्ने खेलाडीलाई जिल्लाको टोलीमा समावेश गरिनेछ । एसियन क्रिकेट काउन्सिलको कार्यक्रमअनुसार नेपाल क्रिकेट संघले एनसिसी मेन्स यू-१६ इस्ट जोन कप-२०२५ को छनोटका लागि यही जेठमा राष्ट्रियस्तरको प्रतियोगिता आयोजना गर्दैछ ।

आइसिसी महिला टी-२०

नेपाल सुपर-३ मा

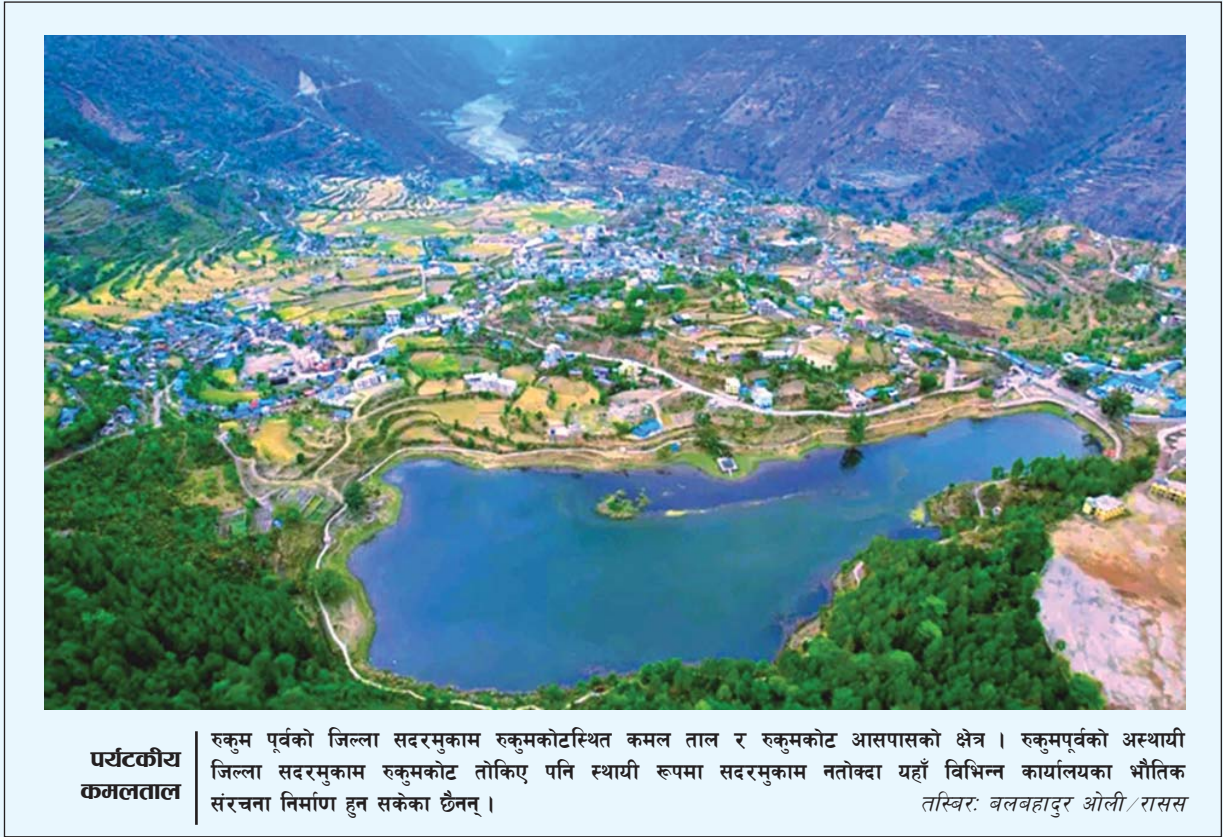

■ प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं– नेपाल आइसिसी महिला ट्वान्टी-२० विश्वकप एसिया छनोटको सुपर-३ मा प्रवेश गरेको छ । हडकड र वहराइनबीचको खेल वर्षाका कारण रद्द भएपछि नेपाल सुपर-३ मा प्रवेश गरेको हो । समूह 'सी' मा हडकडसँग समान पाँच अंक भए पनि नेपाल बढी जित निकालेका आधारमा अघि बढेको हो । आइसिसीको नियम अनुसार अनुसार डबल राउन्ड रोविन लिग पछि शीर्ष दुई टोली टोलीबीच अंक बराबर भए सर्वाधिक जितका आधारमा टोली अगाडि रहने प्रावधान थियो ।

नेपालको चार खेलमा दुई जित, एक हार र एक नतिजाविहीन भएको थियो । हडकडको समान खेलमा एक जित र तीन नतिजाविहीन भएको थियो । शुक्रबार विजयी भएको अवस्थामा हडकड नै ६ अंकसहित समूह विजेता बनेर अघि बढ्ने थियो । तर वर्षा बाधक बन्दा हडकड बाहिरियो । प्रतियोगितामा तीन समूहका शीर्ष टोली सुपर-३ मा पुगेका हुन् । नेपालले सुपर-३ मा बलिया टोली युएई र थाइल्यान्डको सामना गर्नेछ । सुपर-३ मा एकअर्कासँग खेलेपश्चात शीर्ष दुई टोली ग्लोबल छनोटमा पुग्ने छन् । थाइल्याण्डसँग नेपाल केही महिनाअघि

घरेलु मैदानमै लगातार ३ पटक पराजित भएको थियो । यूएईलाई नेपालले पछिल्लोपटक महिला एसिया कपमा हराएको थियो। त्यसअघि भने विश्वकप एसिया छनोटमै पराजित भएको थियो । यूएईको टोली पछिल्लो समय राम्रो लयमा देखिएको छ भने थाइल्याण्ड पनि विश्वकप खेलिसकेको टिम भएकाले नेपालका लागि दुवै टोलीसँगको खेल चुनौतीपूर्ण हुनेछन् । समूह चरणको अंक पनि सुपर ३ मा जोडिने भएकाले नेपाललाई कम्तीमा एक खेल जित्नेपनि दबाव यसै पनि रहनेछ । यूएई तुलनात्मक रूपमा थाइल्याण्ड भन्दा केही सहज प्रतिद्वन्द्वी हुनेछ ।

'पर्यटन क्षेत्रलाई चलायमान बनाउन राष्ट्रिय ध्वजावाहक सबल हुनुपर्छ'

■ प्रभाव संवाददाता

काठमाडौँ- संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयनमन्त्री बन्दीप्रसाद पाण्डेले मुलुकको कूल गार्हस्थ्य उत्पादनको प्रमुख आधार रहेको पर्यटन क्षेत्रलाई चलायमान बनाउन राष्ट्रिय ध्वजावाहक अपरिहार्य रहेको बताए । नेपाल वायुसेवा निगमको अन्तरराष्ट्रिय स्टेशनहरूको दुईदिने समीक्षा बैठकमा उनले राष्ट्रिय ध्वजावाहकलाई सबल तथा सक्षम बनाउन थप जहाज प्राप्ति र व्यवस्थापकीय सुधार संगसंगै लैजानुपर्ने धारणा राखे ।

पर्यटनमन्त्री पाण्डेले आपर्ताविपद्का समयमा नेपालको हवाई भाडामा हुने अस्वाभाविक कार्टेलिङ रोकन निगमको हस्तक्षेपकारी उपस्थिति अत्यावश्यक रहेको र सो प्रयोजनका निमित्त पनि आन्तरिक तथा अन्तरराष्ट्रिय क्षेत्रमा उडान गर्न

निगमलाई थप जहाज आवश्यक पर्ने बताउँदै सोका लागि मन्त्रालयस्तरबाट सकारात्मक सहयोग हुने धारणा राखे ।

निगमका कार्यकारी अध्यक्ष युवराज अधिकारीले निगमको अन्तरराष्ट्रिय

स्टेशनहरूमा खटिएर जाने कर्मचारीहरू निगमको मात्र नभई समग्र देशको समेत प्रतिनिधित्व गर्ने भएकाले इमान्दारितापूर्वक निगम र राष्ट्रको अधिकतम हित हुनेगरी कार्य गर्न आग्रह गरे । उनले निगममा थप जहाज प्राप्तिका लागि जहाज लिज प्रक्रिया अगाडि बढाइएको जानकारी दिए । सातवटै प्रदेश सरकारको सहकार्यमा दुर्गम क्षेत्रमा उडान गर्ने जहाज खरिदका निमित्त पहल भइरहेको तथा गण्डकी प्रदेश सरकारसँग संयुक्त कार्यदल गठन गरी प्रक्रिया अगाडि बढाउने सहमति भएको पनि जानकारी दिए ।

निगम बजार व्यवस्थापन विभागद्वारा निगमको केन्द्रीय कार्यालयमा आयोजित गोष्ठीमा पर्यटन मन्त्रालयका प्रतिनिधि, निगमको सबै विभागीय र महाशाखा प्रमुख तथा आठ मुलुकबाट दश कन्ट्री म्यानेजर/म्यानेजरलागतको उपस्थिति थियो ।

जापानले थप ५७ करोड ३० लाख येन अनुदान दिने

■ प्रभाव संवाददाता

काठमाडौँ- 'धुलिखेल अस्पताल ट्रमा एण्ड इमर्जेन्सी सेक्टर (आन्तरिक अनुदान) को सुधार परियोजना' का लागि जापान सरकारले थप ५७ करोड ३० लाख येन अनुदान दिने भएको छ । अर्थ मन्त्रालयमा उपप्रधानमन्त्री एवं अर्थमन्त्री विष्णुप्रसाद पौडेल र जापानका संसदीय उपविदेशमन्त्री इकुहना अकिकोबीच शुक्रबार उक्त अनुदान सहायता सम्झौतामा हस्ताक्षर गरिएको हो ।

थप अनुदानका लागि अर्थ मन्त्रालयका सचिव घनश्याम उपाध्याय र नेपालका लागि जापानका राजदूत मैदा तोरु रेले हस्ताक्षर गरी सम्झौतापत्र आदानप्रदान गरे । अर्थ मन्त्रालयका अन्तरराष्ट्रिय आर्थिक सहायता समन्वय महाशाखाका प्रमुख धनिराम शर्मा र नेपालस्थित जाइकाका प्रतिनिधिबीच पनि सम्झौतापत्रमा हस्ताक्षर भएको छ ।

नेपाल सरकारको तर्फबाट अर्थमन्त्री पौडेल र जापान सरकारको तर्फबाट सगरमाथा संवाद कार्यक्रममा सहभागी हुन आएका संसदीय उपविदेशमन्त्रीको उपस्थितिमा सम्झौतामा हस्ताक्षर भएको अर्थ मन्त्रालयले जनाएको छ ।

अर्थमन्त्री पौडेलले नेपाल-जापानबीच स्वार्थरहित सम्बन्ध रहेको बताउँदै जापान नेपालको अत्यन्तै घनिष्ट मित्रराष्ट्र रहेको उल्लेख गरे । उनले भने, 'नेपालको विकासमा जापानबाट महत्वपूर्ण सहयोग प्राप्त गर्दै आएका छौं, आगामी दिनमा जापानको सहयोग अझ फराकिलो हुनेछ, भन्ने विश्वाससहित सहयोग र सहकार्यको अपेक्षा गर्दछौं ।'

उपप्रधानमन्त्री पौडेलले सगरमाथा संवादको क्रममा नेपाल भ्रमणमा आएका जापानी उपविदेशमन्त्रीलाई धन्यवाद दिँदै गौतमबुद्धको जन्मस्थल लुम्बिनी

भ्रमणका लागि निमन्त्रणा दिए । उनले भने, 'मन्त्रीलाई यो पटक गौतमबुद्धको जन्मस्थल लुम्बिनी भ्रमणका लागि मित्रराष्ट्र रहेको उल्लेख गरे । उनले भने, 'नेपालको विकासमा जापानबाट महत्वपूर्ण सहयोग प्राप्त गर्दै आएका छौं, आगामी दिनमा जापानको सहयोग अझ फराकिलो हुनेछ, भन्ने विश्वाससहित सहयोग र सहकार्यको अपेक्षा गर्दछौं ।'

उपप्रधानमन्त्री पौडेलले सगरमाथा संवादको क्रममा नेपाल भ्रमणमा आएका जापानी उपविदेशमन्त्रीलाई धन्यवाद दिँदै गौतमबुद्धको जन्मस्थल लुम्बिनी

सरकारबाट रु तीन अर्ब दुई सय ९६ करोड येनसम्मको अनुदान सहयोगमा सन् २०२३ मा हस्ताक्षर भइसके पनि मूल्यवृद्धि र अन्य कारणले आर्थिक अभाव भएपछि अहिले थप ५७ करोड ३० लाख येन थप अनुदान उपलब्ध गराइएको नेपालस्थित जापानी दूतावासले जनाएको छ ।

आर्थिक विकास, सडक सञ्जाल विस्तार, यातायातका साधनको बढ्दो प्रयोगलगायत कारण ट्रमाका विरामीको संख्यामा वृद्धि हुनुका साथै स्ट्रोक, मुटुजस्ता नसर्ने रोगका विरामीको संख्या पछिल्लो समय वृद्धि हुँदै जाँदा विरामीको चाप बढेकाले नेपालका स्वास्थ्यसंस्थामा शैथय्य र चिकित्सा उपकरणको अभाव भएको भन्दै उक्त सहायता दिइएको जनाइएको छ ।

यस सहायताले देशको सबैभन्दा ठूलो चिकित्सा सुविधा र कृहत क्षेत्रको चिकित्सा सेवाको हवका रूपमा रहेको धुलिखेल अस्पतालमा ट्रमा र आपत्कालीन केन्द्र र सम्बन्धित उपकरण निर्माण गरी नेपालको चिकित्सा सेवालाई सुदृढ पार्ने, स्वास्थ्य तथा चिकित्सा सेवाको गुणस्तरमा सुधार ल्याउने र आर्थिक वृद्धिमा योगदान पुर्‍याउने उद्देश्यले सहयोग उपलब्ध गराइएको नेपालस्थित जापानी दूतावासले जनाएको छ ।

'विनियोजन विधेयक आत्मनिर्भर र दिगो विकासमा केन्द्रित'

■ प्रभाव संवाददाता

काठमाडौँ- उपप्रधान तथा अर्थमन्त्री विष्णुप्रसाद पौडेलले विनियोजन विधेयकको सिद्धान्त र प्राथमिकता मुलुकको वर्तमान आर्थिक अवस्था र स्रोत व्यवस्थापनको क्षमताका आधारमा तय गरिएको स्पष्ट पारेका छन् ।

आर्थिक वर्ष २०८२/८३ का लागि विनियोजन विधेयकका सिद्धान्त र प्राथमिकता सम्बन्धमा (कर प्रस्ताव बाहेक) माथिको छलफलमा सांसदहरूले उठाएको जिज्ञासाको जवाफमा उनले यथार्थलाई आत्मसात गरेर सरकार अगाडि बढ्न लागेको बताए ।

अर्थमन्त्री पौडेलले लोकतान्त्रिक मूल्यमा आधारित समाजवाद र समृद्ध नेपाल, सुखी नेपाली को राष्ट्रिय आकांक्षालाई सम्बोधन गर्ने गरी बजेटको दिशा तय गरिने स्पष्ट पारे ।

उनले न्यायपूर्ण पहुँचसहित उत्पादन वृद्धिलाई प्राथमिकता दिइएको उल्लेख गर्दै गरिवी न्यूनीकरणमा केन्द्रित योजनाहरू प्रस्तुत गरिने बताए । 'सार्वजनिक, निजी र सहकारी क्षेत्रको समन्वयमा आत्मनिर्भर अर्थतन्त्रको निर्माणका लागि विशेष दृष्टिकोणसहित अगाडि बढ्न आवश्यक छ,' उनले भने ।

अर्थमन्त्री पौडेलले आत्मनिर्भर अर्थतन्त्र निर्माणका लागि निजी क्षेत्रको मनोबल वृद्धि

गर्ने, आत्मविश्वास बढाउँदै लैजाने, रोजगारी सृजना गर्ने तथा उत्पादनशीलता र प्रतिस्पर्धी क्षमता बढाउनुपर्ने अपरिहार्य रहेको उल्लेख गरे । आगामी बजेटले दिगो र तीव्र गतिको आर्थिक विकासलाई केन्द्रमा राखेको र त्यसकै आधारमा संविधानमा उल्लिखित मौलिक हकहरू पूर्ण कार्यान्वयन हुने सुनिश्चितता गरिने बताए ।

उनले तीन तहका सरकारबीच प्रभावकारी समन्वय र सहकार्यलाई विशेष ध्यान दिइएको उल्लेख गर्दै बजेट अनुशासन र सार्वजनिक वित्त सन्तुलनलाई पनि केन्द्रमा राखिएको जानकारी दिए । नागरिकले सरल र प्रविधिमैत्री सेवा प्राप्त गर्न सक्नु भन्ने लक्ष्यसहित प्रविधिको पहुँच विस्तार, सुशासन र भ्रष्टाचार नियन्त्रणलाई प्राथमिकता दिइएको उनको कथन छ ।

बेरोजगारी अन्त्य, गरिवीको रेखामुनि रहेका वर्गको स्तरोन्नति र स्वरोजगार प्रवर्द्धनका लागि प्रभावकारी कार्यक्रमहरू ल्याउने जानकारी दिँदै उनले कानुनी सुधारमार्फत लगानी विस्तार, उत्पादन अभिवृद्धि र राष्ट्रिय आयमा वृद्धि गर्ने नीति लिइएको स्पष्ट पारे । कृषि क्षेत्रमा अपेक्षित प्रगति हासिल गर्न यान्त्रिकीकरणलाई जोड दिइएको र कृषिमा स्वतन्त्र ढंगले युवालाई संलग्न हुन सक्ने वातावरण बनाइने विश्वास दिलाए ।

मुलुकको पर्यटन क्षेत्रको सम्भावनालाई

पूर्णरूपमा सदुपयोग गर्ने लक्ष्यका साथ सरकारले आवश्यक पहलकदमी लिने उनको भनाइ छ । यस्तै, औद्योगिक विकास, नयाँ प्रविधिको प्रयोग गर्दै डिजिटल अर्थतन्त्रको विस्तारमा जोड दिइएको अर्थमन्त्रीले उल्लेख गरे ।

उनले पूर्वाधार निर्माणलाई तीव्रता दिन वैकल्पिक विकास वित्तसम्बन्धी विधेयक तयार गरिएको र सो विधेयकमार्फत अन्तर्राष्ट्रिय लगानीकर्तालाई नेपालमा आकर्षित गर्ने लक्ष्य राखिएको जानकारी दिए । उनले संसदलाई उक्त विधेयक छिटो अघि बढाइदिन आग्रह गरे ।

अर्थमन्त्री पौडेलले लोकप्रियतावादबाट बच्न सांसदहरूले दिएको सुझावलाई आत्मसात गरिने बताए ।

फरक एक प्रसंगमा उपप्रधानमन्त्री एवम् अर्थमन्त्री पौडेलले आसेपासे पूँजीवादलाई सरकारले नचिन्ने स्पष्ट पारे । सरकारले पूँजीगत खर्चमा वृद्धि गर्न आवश्यक पहल गर्ने, योजनाहरू समयमै सम्पन्न गर्ने र वातावरण निर्माण गर्ने उनले विश्वास दिलाए । अर्थमन्त्रीले बजेटमा सन्तुलन र अनुशासनलाई ध्यान दिइने एवं कार्यान्वयनमा समेत उक्तकै ख्याल गरिनेछ, भने ।

प्रि-बजेट छलफलका क्रममा संसद्मा उठेका विषय र सांसदहरूले राखेका चासो यही जेठ १५ गते प्रस्तुत हुने बजेटमा व्यक्त हुने अर्थमन्त्री पौडेलको प्रस्टोक्ति छ ।

'उद्योगी र व्यापारी सरकारको उच्च प्राथमिकतामा'

■ प्रभाव संवाददाता

मोरङ- उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्तिमन्त्री दामोदर भण्डारीले उद्यमी एवं व्यापारीहरू सरकारको उच्च प्राथमिकतामा रहेको बताएका छन् । मोरङ उद्योग व्यापार संघको ६८औं वार्षिकोत्सवको शुक्रबार उद्घाटन गर्दै उनले विभिन्न उद्योग व्यापार संघ संगठनसँग छलफल गरी सरकारले एकीकृत व्यापार रणनीति तयार गरेकाले त्यसले उद्यमी व्यापारीहरूको समस्या सम्बोधन गर्ने विश्वास व्यक्त गरे ।

मन्त्री भण्डारीले सरकारले शासकीय प्रणालीभित्रका विभिन्न जटिलता हटाउन संसद् प्रतिस्थापन विधेयकका रूपमा पास गरी

मुलुकको पुँजी बजारलाई चलायमान बनाउन र उद्यमीहरूमा रहेको निराशा हटाउने धारणा व्यक्त गरे । उनले खनिजजन्य पदार्थको निर्यात खोजी अर्बौं राजस्व वृद्धि गर्न आगामी वर्षको नीति तथा कार्यक्रम एवं बजेटमा समावेश गर्ने जानकारी दिए । मन्त्री भण्डारीले स्वदेशी उद्योगद्वारा उत्पादित वस्तु प्रयोग, प्रोत्साहन गर्न सरकारले सार्वजनिक खरिद नियममा परिवर्तन गर्ने जानकारी दिए ।

भारतको हन्दिद्या र कोलकाताबाट सबै प्रकारका सामग्री विराटनगरमा रेल्वेमार्फत ढुवानी हुनेगरी भारत सरकारकातर्फबाट सहमति प्राप्त भएको जानकारी दिए ।

कोशी प्रेक्षका आर्थिक मामिला तथा योजनामन्त्री

रामबहादुर मगरले प्रदेश सरकारले आर्वागिक एवं व्यापारमा रहेका भन्कटिलो नीतिलाई हटाइ सहज वातावरण बनाएको बताए ।

प्रदेशका भौतिक पूर्वाधार विकासमन्त्री भूपेन्द्र राईले प्रदेशमा एकद्वार नीतिमार्फत उद्योग स्थापना व्यवस्थाको सुरुआत भइरहेको जानकारी दिए । पूर्वमुख्यमन्त्री उद्धव थापाले मुलुकको अर्थतन्त्र बलियो बनाउन निजी क्षेत्रलाई साथ लिएर हिँड्नुपर्ने सुझाव दिए ।

अन्य उद्योगी व्यवसायीहरूले मोरङ सुनसरी औद्योगिक क्षेत्रमा विद्युत निरन्तर उपलब्ध गराउन तथा सुनसरीको बजु गाउँपालिकास्थित अमडुवामा औद्योगिक ग्राम स्थापनाका लागि आग्रह गरे ।

सार्वजनिक जग्गामा स्याउखेती

मुस्ताङ- मुस्ताङमा सार्वजनिक जग्गामा स्याउखेती गर्ने थालिएको छ । कृषिक्षेत्रको प्रवर्द्धन र विकास, स्थानीयको जीविकोपार्जनमा सुधार तथा वातावरणीय दृष्टिकोणबाट स्याउखेती विस्तार समय सान्दर्भिक रहे पनि सरकारी निकायको समन्वयविनै सार्वजनिक जग्गा र नदी किनारमा स्याउखेती गर्ने क्रम बढेको छ ।

जिल्लाका पाँचवटै स्थानीय तहमा समुदाय मिलेर सार्वजनिक जग्गामा स्याउ खेती गर्ने क्रम बढेको हो । समुदायस्तरमै सामूहिक स्याउखेती गरिएको भए पनि सरकारले त्यसवापत पाउने राजस्व, सरकारी अभिलेख र विपद् जोखिम न्यूनीकरणमा भने समस्या र चुनौती देखिएको छ । घरपभ्भोड गाउँपालिकाले विहीबार आयोजना गरेको नागरिक सुनुवाइ कार्यक्रममा सार्वजनिक जग्गा अतिक्रमण भइरहेकोप्रति स्थानीयले आलोचना गरे । सार्वजनिक जग्गाको संरक्षण र विकासमा स्थानीय तह सञ्चालन ऐन, २०७४ ले सम्बन्धित स्थानीय तहलाई अधिकार प्रत्यायोजन गरे पनि स्थानीय तह र जनप्रतिनिधिले सार्वजनिक जग्गाको रक्षा गर्न नसकेको उनीहरूको गुनासो थियो ।

घरपभ्भोड-२ मार्फाको राजखोला, घरपभ्भोड-३ स्याङ खोला र घरपभ्भोड-५ दुम्बा खोलामा खोलाको धार खुम्च्याएर समुदायस्तरबाटै जग्गा अतिक्रमण भइरहेको नागरिक सुनुवाइ कार्यक्रममा सरोकारवालाको बताए । खोला बग्ने धारलाई खुम्च्याएर सार्वजनिक जग्गा अतिक्रमण गरी स्याउखेती र घरटहरा निर्माण गर्दा यसले विपद्को जोखिम निम्त्याएको उहाँहरूको भनाइ थियो ।

जलवायु परिवर्तनका कारण हिमाली क्षेत्रको तापमान बृद्धि भइरहेको र यसले हिमाल पलिनने, हिमताल फुट्ने र भेलवाढी आउन सक्ने सम्भावना भएकाले नदी तथा खोला क्षेत्रमा अतिक्रमणका कारण मानवीय र भौतिक जोखिम निम्त्याएको छ । विसं २०८० साउन २८ गते कागबेनीमा आएको बाढीले त्यस क्षेत्रमा क्षति पुगेको थियो । कागबेनीमा मुक्तिनाथबाट बग्ने कागखोलाको धार अतिक्रमणमा पर्दा त्यहाँ प्राकृतिक विपद्को सामना गर्नुपरेको स्थानीयको गुनासो छ । घरपभ्भोडस्थित मार्फा स्याउ र दुम्बा खोलाको धार खुम्च्याएर स्याउखेती गर्न जग्गा विस्तार गरिएको छ ।

जिल्लाका अन्य पालिकामा पनि नदी क्षेत्र दोहन गर्ने क्रम बढेको छ । जिल्लामा स्याउखेतीको अत्यधिक सम्भावना भए पनि यहाँ सार्वजनिक जग्गा नापी नहुँदा भाडामा दिने प्रक्रियामा जान कानुनी जटिलता छ । त्यसैले सार्वजनिक जग्गा अतिक्रमण गरी स्याउखेती गर्ने होडबाजी चलेको हो । प्रमुख जिल्ला अधिकारी विष्णुप्रसाद भुसालले सार्वजनिक जग्गा अतिक्रमण रोक्ने र त्यस्ता जग्गाको संरक्षण गर्ने दायित्व स्थानीय तहको भएको स्पष्ट पारे । सार्वजनिक जग्गा अतिक्रमण गरेको उजुरी आउने गरेको र त्यसउपर छानविन र अनुसन्धान गर्ने कार्य भइरहेको उनले जानकारी दिए ।

घरपभ्भोमा गाउँपालिकाका अध्यक्ष मोहनसिंह लालचनले सार्वजनिक स्थान र नदी क्षेत्रमा जग्गा अतिक्रमण भएको गुनासो आएको बताए । रासस